

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 „JÓ SZERENCSET” MELLÉKLETTEL EGYÜTT
 EGESZ ÉVRE 12.— K. | NEGYED ÉVRE 3.— K.
 FÉLÉVRE 6.— K. | EGYES SZÁM —.60 K.

FŐSZERKESZTŐ
 DR. BISCHITZ BÉLA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 BUDAPEST, IV. (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33
 TELEFON 108—00.
 HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT.

Írói díj 8 oldalas nyomtatott ivenként 35 K.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A második müegyetem — Selmebányán.

Mikor a mult év közepe táján Selmebányán, az ősi bányavárosban, kincstári felépítmények, szertárak és épületek kerültek árverésre, lapunk vezető helyén mutattunk arra, hogy ez a kincstári árverés szomorú előhírnöke az elmulásnak, amely be fog köszönteni a nemrég még mozgalmas hegyvidéken. Ugy gondoltuk akkor, hogy az elmulást semmi jóindulat meg nem gátolhatja többé, mert hiszen tény, hogy a régi ősi Selmebányának a bányászat volt az éltető és fentartó ereje. A bányák kimerülőfélben vannak, fogynak a telérek és Selmebánya, a régi, híres bányaváros, amely kulturális központja volt egy országrésznek, biztos léptekkel indult a kis felvidéki városok csendes és élettelen szürkesége felé.

De Selmebánya öntudatra ébredt — talán az utolsó pillanatban. Mig Selmec vezető férfiai egyrészt a városnak máris bekövetkezett stagnálását, másrészt erélyesen keresték a módokat, amelyek szanálhatnák Selmecnek egyre szomorubbá váló viszonyait. Találtak erre több módot is. A hontnémet—selmeci vasut új lüktető életet hoz a miserábilis keskenyágányu vasutjával megrekedt városnak; a háziipar fejleszthetősége szempontjából is jobb napokat fog látni a bányaváros mostanában új életre keltett régi fa-faragó iparával.

De új életet önthetne a stagnáló városba, ha a legujabban felmerült terv a megvalósulás stádiumába léphetne és Selmecen felállítanák a — második müegyetemem.

A nagy terv nem a selmeci polgárok agyában született, nem a tulzott lokálpatriotizmus akarja a második müegyetemmel megmenteni a haladó várost. Egyik legtudományosabb testületünkben, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletben merült fel először e gondolat, hazánk műszaki kiválóságai gondoltak elsősorban Selmecre és bizonyára azért, hogy egy ősi bányavárost felendítsenek vele, hanem igenis azért, mert a második müegyetem felállítására Selmebánya a legalkalmasabb hely, sőt a második müegyetem azonnali felállítása — amire égető szükség van — csakis a selmeci főiskola kibővítésével lehetséges.

Selmec jövőjére nagy kihatással lenne a második müegyetem, de kétségtelen, hogy jelenleg a felállítandó második müegyetemnek, illetve a gépészmérnöki és mérnöki szaknak is szüksége van a selmeci főiskolára. Ha sorra vizsgáljuk a Mérnök és Építész-Egylet december 5-iki ülésén elhangzott terveket, amelyek hol Erdélyben, hol Szegeden, Nagyváradon, sőt a budapesti tudományegyetemmel kapcsolatban kívánják felállítani a második műszaki főiskolát, mihamar meggyőződhetünk arról, hogy a tervek kivihetetlenek, vagy ha egyik-másik megvalósulhatna is, tán csak egy évtized mulva nyílnék meg második müegyetemünk.

Az egyetlen életrevaló és komoly terv, amely gyakorlatilag legkönnyebben, legkevesebb áldozattal a leggyorsabban lenne megvalósítható Jendrassik Kornélnak, a kiváló szabadelmi bírónak, életrevaló terve, mely szerint a második müegyetemnek Selmebányán van a helye. Az ülésen Jendrassik ezeket mondta:

Igen röviden kívánok az előadás gondolatmenetéhez hozzászólni. A magam részéről méltánylom azt a lelkesedést, amelyet az előadó urak Kolozsvár és Erdély érdekében kifejtettek, hanem azt az eszmét, hogy idegen fészekbe telepítsünk be új müegyemet, lehetetlennek tartom és nem látom célravezetőnek. Igen jól mondta Czákó tanár úr, hogy a sikeres működés legmegfelelőbb helyén kell felállítani az új főiskolát. Ha pénzügyi szempontból vesszük szemügyre a kérdést és mérlegeljük a felállítás szükségességét, azt hiszem, nem nagyon tévedek, ha azt mondom, hogy a müegyetemnek két fakultása van tulajdonképpen tulzsúfolva, a mérnöki és gépészmérnöki. E kettőre volna szükség és lett volna már huszonöt évvel ezelőtt és annak legalkalmasabb helye volna a selmebányai főiskola, ahol most is technikai szellemben tanítanak, tehát nem idegen fészekben, nem idegen tanárok adnák elő a műszaki tudományokat. Itt igazán otthon volna a két fakultás és igazán kevés költséggel és változással mindenesetre jó talajon lehetne.

Ezeket mondta helyes gyakorlati felfogással Jendrassik bíró. És hozzátehetjük, hogy komoly helyeken a második müegyetem közeli felállítását a bányászati főiskola fejlesztésével hozzák kapcsolatba. Egy újabb müegyetem felállítása pedig sürgősen szükséges, sőt szükséges lett volna már ezelőtt tiz esztendővel is. Öt évvel ezelőtt a müegyememi hallgatók létszáma már meghaladta

azt a határt, amely mellett sikeres tanítás lehetőségéről szó már nem lehet. A Muzeum-köruti régi műegyetemen tarthatatlanná váltak a viszonyok. Nem egy félbenmaradt existencia annak a kicsinyers és hihetetlen oknak köszönheti jövőjének összeomlását, hogy egyszerűen nem fért a „teremnek“ nevezett szobába. Az első padosorban levő helyeket — mint a színházban szokás — pénzért lehetett csak vásárolni és a szegény hallgató az utolsó padosorok homályában igyekezett színházi távcsővel kivenni a táblára rajzolt ábrákat. Egyik belmunkatársunk több kollegájával egyetemben egyideig a földön ülve hallgatta Tötössy tanár előadásait. Ilyenek voltak a viszonyok két évvel az új látványosi főiskola megnyitása előtt. Azután némileg javultak a viszonyok, ámbátor a rossz és elavult tanársegédes colloquium-rendszer továbbra is fentmaradt. Az idén 2000-en felül jelentkeztek a hallgatók s ez a szám máris akkora, hogy a műszaki tudományok tágas, modern és jól felszerelt csarnokaiban újból és alaposan veszélyeztetni a sikeres tanítás lehetőségét. Egy új külön műegyetem felállítása 10 millióba és tíz esztendőbe kerülne. A hallgatók száma akkorra meghatározódik, alapos kiképzésük lehetetlenné válik; felszaporodnak a félbenmaradt, kószá, ál-mérnökök, kárára az ország műszaki életének és képzett mérnöki karának.

Selmecen természetesen örömmel és lelkesedéssel értesültek legelső szakembereink célszerű és indokolt tervéről. Felhívták (bár ily mozgalmat ő kezdeményezhetett volna) elsősorban Czobor Lászlónak, Selmec országgyűlési képviselőjének figyelmét, aki a „Selmecbányai Hírlap“-hoz levelet írt:

„A polgármester urral hetekkel ezelőtt értekezvén — írja Czobor —, abban állapodtunk meg, hogy az ügyet csendben készítjük elő és amikor ezzel készen leszünk, fogjuk kérni a törvényhatóság további akcióját. Az előmunkálát még nem kész. Addig is közlöm, hogy Jendrassik tanár ur nem áll egymagában azzal a nézetével, hogy a technikát Selmecbánya kapja meg. Mert más irányadó férfiak is, névszerint: Borbély Lajos*, Hosvay Lajos, Jónás Ödön**, Münnich Kálmán képviselő*** urak biztosítottak engem arról, hogy mellénk állanak és minket a technika kivívására irányuló törekvésünkben teljes erejükkel és lelkesen támogatni fognak.“

Horváth Kálmán polgármester különben a sel-

* A Rimamurány-Salgótarjáni Vasmű köztekintélynek örvendő műszaki vezérigazgatója.
** Műegyetemi tanár és egyben
*** Selmecen végzett bányamérnök és minisiteri tanácsos. (A szerk.)

mecbányai bányászati- és erdészeti főiskolának műegyetemmel való kiegészítése ügyében a januári törvényhatósági közgyűlés elé a következő indítványt terjeszti:

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés!

Ismeretes a t. közgyűlés előtt az a tény, hogy városunk elmaradottságát, stagnálását, a többi, kedvezőtlen körülmény között, főleg az a körülmény is okozta, hogy a helybeli főiskola innen való elvitelének kérdése már évek óta napirenden van, úgy, hogy minden idegen, új vállalat ügye azzal a kijelentéssel marad abba, hogy: hiszen a főiskolát ugyanis elviszik innen.

Ilyen körülmények között nagyon természetes, hogy városi polgárságunk is idegenkedik minden újabb befektetéstől. Innen van, hogy sem idegen vállalati tőke nem jött be, sem az idevaló tőke nem mozdult, annyira, hogy városunkban ma sem szálló, sem kávéház, sem modern lakás nincsen, sőt a házak értéke, lakásinség ellenére, ki mondhatatlanul csökkent, ugyannyira, hogy városunkban ma majdnem minden ház eladó, azaz eladó volna, ha vevő akadna.

Ez az állapot, nagyon természetes, így nem maradhat. Így városunk lassankint teljesen megszűnik s ebből nemcsak nekünk, polgároknak, lesz kárunk, de kára lesz a város nagy vidékének s legnagyobb kára lesz magának az országnak. Mert ha városunk megszűnik város lenni, megszűnik itt a magyarság; központja lesz ez a hely az államhűtő és államellenes mozgalmaknak, főfészke lesz a rosszindulatú nemzetiségeknek, szóval: a várossal együtt az egész Felvidék veszve volna a magyarságra nézve. E hitem és szent meggyőződésem!

Városunkat ezért minden áron meg kell menteni! Tömmörölnie kell minden polgárnak az alá a zászló alá, mely a vezetők kezében ennek a célnak a szolgálatában leng; az államnak segítőkezet kell nyújtania ahhoz, hogy városunk fejlődhessen, és — ha lehet — itt, a Felvidéken, még erősebb védővára legyen a magyar állameszmének!

Tekintetes Törvényhatósági Bizottsági Közgyűlés! A város tanácsa sok terven dolgozik, melyek mind a fenti célt szolgálják. Ezek külön-külön kerülnek majd tárgyalás alá; most azonban különösen egyet terjesztünk elő, mely ha sikerülne, biztos alapja volna a további fejlődésnek. Ez a terv a helybeli m. kir. bányászati és erdészeti főiskolának műegyetemmel való kifejlesztését célozza.

Nagy szó ez, tisztelt közgyűlés! Tudom, sokan vannak, akik mosolyogva fogadják ezt a kijelentést, mert azt mondhatják, hogy mit akar ez a szegény és kicsiny Selmecbánya abban az óriási versenyben, melyben Magyarország annyi sok, nagy, virágzó és gazdag városa vesz részt! Mit akar azok között a városok között, amelyek milliókat képesek áldozni egy műegyetemért, amire pedig Selmecbánya éppen szegénysége miatt, képtelen. Én azonban, t. közgyű-

THEODOLITOK

nivellálók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, precíziós
kivitelen mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

az. ött August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

lcs, mégis előhozom ezt a tervet és bizva-bizom érveink helyességében, érveink súlyában, annyira, hogy a cél elérését meggyőződésemből remélem.

Arról, hogy vidéken „kell“ elhelyezni ezt az új műszaki főiskolát, szinte fölösleges is szót fecserélni. Vannak, akik emlékeznek Szemere Miklós erős agitációjára, mellyel az értetlen közvéleményt fel akarta világosítani arról, mily kár az ifjuság testi és erkölcsi fejlődésére és magára a tanítás érdekére is, ha Budapesten koncentrálják az iskolákat. Selmezbányára nézve életbevágóan fontos, hogy az új fakultásokat megkapja. Résen állnak Selmec polgárai és fontosságához méltóan foglalkoznak a műszaki egyetem ügyével, amely a nagy kulturmissziója mellett arra is hivatott lehet, hogy megmentsen egy sorvadó várost a végromlástól.

Ólomoxid előállítás lég-vizgőz keverékkel.

Eddig olvasztott ólomnak oxidálására általában kazánokat alkalmaztak, melyeknek szélessége, magasságukat felülmulta, minélfogva az olvasztott ólom szintje fölötti oxidáló tér aránylag alacsony volt és az ólomoxidnak az ülepítő kamrákba való levezetésére szolgáló csövet magasra kellett vezetni, hogy az ólomoxid által elragadtott fémes ólom a levezető cső függélyes részében kiválva az oxidáló edénybe visszahullhasson. Emellett megkísérelték a levezető cső függélyes részét fölhevíteni a távozó fémes ólom oxidációja céljából. Ezen eljárás mellett elég kielégítő eredmény érhető el akkor, ha a kazánban az oxidációt nem siettetjük túlságosan, mert különben a függélyes csőben nagy áramlási sebesség áll be és el nem kerülhető, hogy fémes ólom ne ragadtassék az ülepítő kamrákba.

Az alábbi berendezés úgy van szerkesztve, hogy az ólom oxidációja teljesen az oxidáló kazánban menjen végbe, amit azáltal érünk el, hogy a kazánt úgy alakítjuk, hogy az olvasztott ólom szintje fölött elegendő tér maradjon az ott finoman eloszló ólom oxidációjára és a nem oxidált ólomnak leszállására. Ennélfogva a kazánnak szélességénél jóval nagyobb magasságot kell adni. Az ilyen kazánban az olvasztott ólom szintje fölött fennmaradó oxidálótérben a gázok áramlási sebége kisebb lesz, mint az előbb említett függélyes elvezető csőben úgy, hogy a nem oxidált ólom könnyebben hullhat vissza.

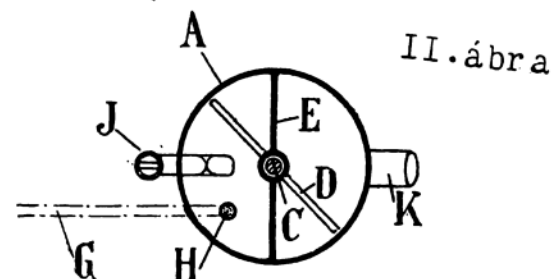
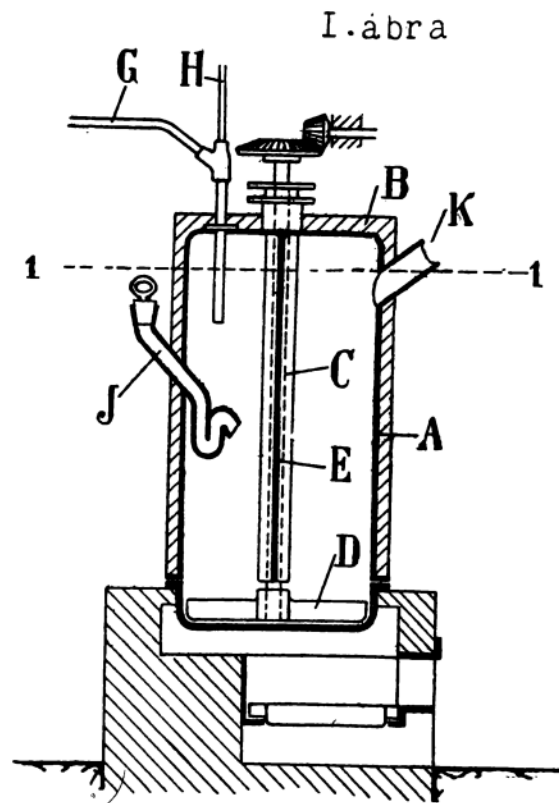
A mellékelt rajzon a berendezés egy kiviteli alakja van feltüntetve, az

1. ábrán függélyes metszetben, a

2. ábrán pedig vízszintes metszetben az 1. ábra 1—1 vonala szerint.

Az (A) öntöttvaskazán két karimásan összekötött részből áll. Az alsó rész teknőalakú, míg a felső rész, mely az oxidáló teret alkotja, amannál sokszorta magasabb. A kazán (B) fedőlapjában a (D) kavarmű (C) tengelye van ágyazva. A kazán felső része közel az olvasztott ólom szintjéig erődiаметrális (E) lemezzel van két részre osztva,

melybe a kavarmű által fölkevert olvasztott ólom ütközve szétporlik. A kazánba felülről (G, H) csöveken át légvizgőzkeverék vezetetik, mely az (E) lemez alatt vonul a kazán másik felébe.

52376.

Az olvasztott ólom a (J) szifónon vezetetik be a kazánba, míg az ólomoxid a (K) csövön vezetetik el. A kazán alsó részét tetszőleges tüzelőberendezéssel hevíthetjük, felső részét pedig körülfalazzuk vagy általában rossz hővezető anyaggal burkoljuk.

A berendezés működtetési módja a következő:

A (D) kavarművet sebes forgásba hozzuk és a (J) szifónon át annyi olvasztott ólomot töltünk a kazánba, hogy az a kavarművet fedje és szintje az (E) lemez alsó éle alatt maradjon úgy, hogy a légvizgőzkeverék körülbelül 400°-ra hevítve fölös mennyiségben fuvatik a kazánba úgy, hogy az ólom gyorsan oxidálódik. Az esetleg nem oxidálódó ólomrészecskék a kazán fenekére hullanak vissza.

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden célnak megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Olvasztó kemencéknek folyós fémme- lő adagolása.

Olvasztó kemencéknél, amelyek folyós fémme-
lő adagoltatnak, eddigelé az a hátrány mutatkozott,
hogy a bélés azon helye, amelyet a beömlő fém elő-
ször talál, különösen erősen megtámadtatik. Kül-
önösen kellemetlen ez az olyan elektromos ol-
vasztókemencéknél, amelyek üresen nem fűthetők,
mert ott az ilyen kimosott helyek kijavítása ne-
héz és tartós alakban nem fognatosítható.

Ezt a hátrányt elkerüljük, ha a fémnek befo-
lyó sugarát a kemencében előbb egy más tárgyra
vezetjük úgy, hogy a nehéz fém ütközésének sa-
lya ezen a tárgyon megtörik és a fém azután nyu-
godtan folyik magára a kemencébélésre.

Ilyen tárgyak gyanánt alkalmazhatók elegendő
erős vaslemezek, amelyek az acélkészítésnél
mindjárt együtt be is olvashatók, továbbá tűzálló
anyagból való lapok, esetleg többé vagy kevésbé
edényalakú tűzálló tárgyak vagy más efélék.

Különösen előnyösnek bizonyultak a tűzálló
anyaggal bekent vagy bemázolt lyukazott bádoga-
lemezek vagy drótháló, mert ezek könnyen hoz-
hatók a különös esetekben megkívánt előnyös alaka-
ba, rajtuk a fém által közvetlenül ért helyek
könnyen kijavíthatók és rögtön hőmérséklet vál-
tozásánál repedé nem áll be.

A különös viszonyoknak megfelelően ezek tár-
gyakat a kemencébe fektetjük, állítjuk, vagy
akasztjuk.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Személyi hírek. Hermann Miksa műegyetemi
tanár megrongált egészségének helyreállítása vé-
gett külföldön tartózkodik. Ugy értesülünk, hogy
egészségi állapota mindegyre javul s még két hó-
napi davosi üdülés után visszatérhet Budapestre.

Esküvő. Papp Simon dr. a selmecbányai bányá-
szati és erdészeti főiskola tanára oltárhoz vezette
Maszarovits Irma urölgyet.

A geológia és matematika. E két tudó-
mányág ezuttal úgy került egymás mellé, hogy a
matematika fényesen igazolta a geológiát. A mult
számunkban emlékeztünk meg arról, hogy Köves-
ligethy Radó egyetemi tanár, Wodetzky és Strampel
tanár tanársegédekkel befejezték számításukat és
megállapították, hogy a kissármási erupciót 60 at-
mosférás nyomású gáz idézte elő. Kövesligethyék-
től függetlenül Kövesy Lajos, a selmeci főiskola

nagytudományu tanára is végzett számításokat és
végül kiszámította, hogy a feltörést 62 atmosféra
nyomású gáz idézte elő. A számítások végered-
ményei kizárják azt, hogy a feltörést a gázkut 28
atmoszférás diffúziója idézte volna elő, de igazol-
ják fényesen dr. Böckl Hugónak, a jeles geológus-
nak megállapítását. Böckl Hugó volt az első, aki
— ép lapunk hasábjain — a helyszínén végzett
geológiai vizsgálódásai alapján állapította meg,
amit később matematikai uton számítottak ki:
hogy a feltörést *tektonikai* okok idézték elő. Így
tehát előfordult az a ritka eset, hogy a geológiát
a matematika igazolta s ép az adja az ügynek a
különös komolyságát; viszont le kell szögeznünk
azt is, hogy a geológiának ezuttal nem volt szük-
sége a matematika támogatására, mert hiszen
geológiát Böckl Hugó képviselte.

Ötvenczer szénbányász sztrájkol. Belgium-
ban fekvő Mous és Charleroi városok környékén
fekvő szénbányák munkásai sztrájkba léptek. Öt-
venczer szénbányász beszüntette a munkát. Attól
tartanak, hogy a bérharc Hennegauból át fog ter-
keseredni, mivel pedig a sztrájkpézentár tele van,
keseredett, mivel pedig a sztrájkpézentár tele van,
előreláthatólag hosszú ideig fog tartani a bérharc.

Tüköryné ezüstércet talált. Ujból kap-
tunk hírt Tüköry Jenőné csodálatos víz- és éreku-
tató képességéről s bár ezuttal pozitív adatokat
közölnek velünk, mégsem foglalkoztunk komolyan
Tüköryné érekuató képességével. Ném kevesebb-
ről van szó, mint hogy a tudós asszony és hasonló
képességgel megáldott kollégái ma-holnap fölösle-
gessé teszik a furú-vállalkozók és mérnökök furú-
ját, ugyanarra, hogy a mélyfurú vállalatok be-
csukhatják boltjaikat. Kétségtelen, hogy Tüköryné,
éppúgy mint Spalding órnagy csodálatos képessé-
gével számos forrást fedezett fel olyan helyeken,
ahol a tudós geológusok hosszú furúikkal sem ta-
láltak vizet. Így e nyáron a pöstyéni fürdőszige-
ten, ahol iszapos meleg források fakadnak, két bő-
vizü hideg forrásra akadtt, azután az ősszel Kube-
lik hegedümiivész csehországi birtokán, gyógyító
ásványforrásra bukkant. Néhány hónappal ezelőtt
új képességet fedezett fel magában. Azt állítja,
hogy varázsvesszejével nemcsak a forrást tudja
kikutatni, hanem megjelöli azt a helyet, ahol
arany- és ezüstérc, sőt ahol a petróleum és kálsó
és főleg földgáz rejtőzködik a földben. Némcsak
a helvet, hanem a mélységet is. Most azt jelentik
Pöstyénhől, hogy Tüköryné* a minap meghívást
kapott Németországba, hogy néhány ottani bányá-
ban ezüstércet kutasson. Tüköryné el is utazott

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépsziják. Robbanámentes acetylen bányalámpák.
Telefon 153-11.
168-00. (B/3140/731/52) MOTOROK.

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVÉSZŐR-GÉPSZIJAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKBE:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

oda és a Woldberg- és Cietou-bányákban füzfa-vesszővel a kezében, nagy kiterjedésű ezüstércrétegre talált. A bányák tulajdonosa dr Pfahn bonni egyetemi tanár. Tüköryné sikere a szakkörökben nagy feltűnést, a mélyfúró körökben pedig nagy ijedelmet keltett.

Bányász baleset. Pécsről írják lapunknak, hogy a vasasi szénbányában szerencsétlenség történt. Vikó István magyaregregy csillés csillét tolt a guritoba. Utána ugyancsak csillét tolt Fülöp Ferenc bányamunkás is. A csille nekiütődött Vikó István bal lábászárának és eltörte azt. A súlyosan sérült munkást a pécs-bányatelepi kórházban ápolják.

Bányász-ír. Sok bányász emlékezik még arra a rettentő bányakatasztrófiára, amely tizenöt évvel ezelőtt történt Myslowitzban a Möbinszénbányában. A katasztrófánál kétszázötven bányászt nyelt el a bánya. A bányászok megmentésén négy hétig dolgoztak akkor, de minden fáradság hiába való volt. Végül is további robbanások elkerülése végett víz alá helyezték az egész bányát és a kétszázötven bányász holtteste még ma is bent van a bányában. Most a bányatársaság ismét engedelmet kapott a bányászatnak a régi helyen való folytatására. A bánya kitakarítását már megkezdték és nemsokára a holttestek eitemetése is lehetséges lesz. Minthogy a holttestek légmentesen elzárt helyen vannak, valószínű, hogy még valamennyi ép és az agnoszkálás is meg fog történni.

Gyilkolt a földgáz. Makóról írják lapunknak, hogy Kis Ádám földéaki birtokos tanyáján Mészáros Mátyás és Simon Péter munkások kutat furak és már tizenkét méter mélyre jutottak, amikor Simon gyufát gyújtott, hogy megnézzék, van-e már víz. A gyufa lángjától a földből előtörő gázok meggyuladtak, a munkások ruhája tüzet fogott és mindketten súlyos égési sebeket szenvedtek. Simon Péter rettenetes kínok között vasánap meghalt s a másik munkás állapota is rendkívül súlyos.

Csökken az ártézi kutak vize. Az ártézi kutak vizesöklése arra bírta a kormányt, hogy további mélyfúrások s a meglévő ártézi kutak gondozásának ügyét törvényhatóságilag rendezze. Az erre vonatkozó törvénytervezet benyújtása előtt a földmivelésügyi miniszter szaktanácskozást hívott egybe, melyen Bartóky József államtitkár megnyitó szavai után dr Lóczy Lajos, a földtani intézet igazgatója, mint előadó, rámutat arra, hogy az ártézi kutak elszaporodása szemmel láthatólag csökkenti a talajvizet. Kvassay Jenő miniszteri tanácsos kijelentette, hogy az értekezleten javasolt intézkedések a vízjogi novella végrehajtási rendeletében annak idején fognak helyet foglalni. Dr báró Eötvös Lőránd, Halaváts Gyula, Kajlinger Mihály, dr Szontagh Tamás, Zsigmondy Béla, Vámossy Zoltán és dr Frank Ödön szakszerű fejtegetései után Bartóky államtitkár összegezte a vita eredményét. Kimondja, hogy az értekezlet helyesli a törvényjavaslat intencióit és megköszönte a miniszter nevében is a magasnívójú vitát.

Mohács városa ugyancsak ártézi kutat akart furatni; a kut már 450 méter mély volt s a

furás 12.000 koronába került, anélkül, hogy vizet értek volna. Ezért a nagyközség legutóbbi közgyűlésén beható vita keletkezett a kut miatt. A kiküldött bizottság az ártézi kutat okvetlenül szükségesnek tartván, a képviselőtestület utólagos jóváhagyása reményében elrendelte további 50 méter mélyre való furását. Az előadó főjegyző az ügy részletes ismertetése után kifejtve, hogy Mohácsnak egészséges ivóvízzel való ellátása a lakosság elsőrendű közegészségi szükséglete, kérte tehát a közgyűlést a bizottsági javaslat elfogadására. Majd pedig fölvetett kérdésre előadta, hogy a kormány által utalványozott 10.000 korona segélyt még nem lehet fölvenni, mert azt a belügyminiszter mélykutak furására engedélyezte. De ő már megtette a kellő lépéseket arra nézve, hogy a miniszter ettől a föltételtől elálljon és az említett összeget ártézi kutfurás céljaira való fölhasználására engedélyezze, sőt az erre irányuló folyamodványt az alispán a legmelegebben pártolva terjesztette föl.

Balesetek. A brádi nagy bányatársulat Bárza nevű bányájában múlt hó 15-én Magos Andrenik bányamunkásra egy — aranyércdarab zuhant és súlyosan megsebesítette. Ugyanezen társulat Ruda nevű bányájában múlt hó 22-én egy lezuhant kopogó Rudnyánszky István érefejtőnek lábát törte.

Új hírek a muraszterdahelyi petroleumtelepről. Évek óta folynak a kutatások a Muraszterdahely közelében levő petroleumtelepeken. A kutatások folynak — évek hosszú sora óta, de a petroleum csak nem jelentkezik gyakorlatilag számbavehető mennyiségben. Már évekkel ezelőtt tönkrement néhány kis existencia, de azért egyre akadnak újabb vállalkozók. Legutóbb Singer W. wieni vállalkozó próbálkozik az olaj megfúrásával. A furási munkák Picker vezérigazgató és több külföldi mérnök vezetése alatt már folyamatban is vannak és a költségeket az opciótulajdonos London & Budapest Oil Syndicate Limited nevű magyar-angol társaság folyósítja. Jelenleg négy furólyuk készül, amelynek mélysége 220—300 méter között váltakozik. A kőolaj jelenlétét a petroleumgázok és kőolajnyomok igazolják ugyan, de eredmény eddig még nincsen.

A körösmezői petroleum. A kincstár a körösmezői petroleum területen végzett furásaival 358 méter mélységben petroleumszintet ért el. Az olaj néhány nap óta magától tör felszínre.

Új bőröndöt

és egyéb finom bőrárut legelőnyösebben vásárolhat a készítőnél

Csángónál

Budapest, IV., Muzeum-körút 5. — Telefon 67-00.

Grand Prix aranyérem Páris.

Olcsó szabott árak. A cím fontos.

(B/3832/611/24)

**TURUL A LEGMEGBIZHATÓBB TÖMÍTŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:**

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

Szerencsétlenség a sóbányában. Désről írják lapunknak: A múlt hó 30-án súlyos szerencsétlenség történt a désaknai sóbányában. Az egyik bányász, ifj. Horváth Mihály, sófejtéshez használt dinamitot helyezett el az egyik tárnában. A sóba hat helyen lyukakat furt, dinamitot helyezett beléjük és meggyújtotta mindegyiknek a kanóciát. Öt dinamit felrobbant, a hatodik azonban nem. Horváth odament a nyíláshoz, hogy megnézzze, miért nem robban fel az utolsó dinamit. Ebben a pillanatban égett el a kanóci és robbant fel a hatodik lyukba helyezett dinamit és felrobbantotta Horváth Mihályt. A szerencsétlen bányász pár pillanat múlva holtan terült el a bányában.

Robbanás a vasgyárban. A zolyomi Unió vas- és bádogyárban múlt vasárnap egy gáztartály eddig ki nem derített okból felrobbant. A felrobbant tartály közelében néhány munkás csövet tisztított, Kucharik István 43 éves munkás meghalt, Bohumel János 40 éves és Zsiviczky András 38 éves munkás pedig olyan súlyosan megsebesült, hogy életben maradásukhoz kevés a remény. Két másik munkás könnyebben sérült meg.

Baleset az ólomkohók építésénél. A martinschlizzai ólomkohók építésénél baleset történt. A kőszállító kocsi elgázolták Majtorovics Miklós 18 éves napszámost.

A Földtani Társulat január 3-án látogatott szakülést tartott Schafarack Ferenc müegye-temi tanár elnöklésével. Az első előadást Telegdi-Róth Lajos földtani intézeti főgeológus és főnyatanácsos tartotta a zborói mélyfurásokról. Kifejtette, hogy a földgázok és a petróleumnyomok egész a furás fenekéig mutatkoztak, amely jelenleg 1110 méter mélységben van. Ezt a furást ugyan abbahagyták, de a csövek még bent vannak, úgy hogy kellő tökével bármikor tovább mélyíthetik. A második előadást ifj. Lóczy Lajos zürichi müegye-temi hallgató tartotta a Villányi-hegység geológiai viszonyairól. A szakülés után a választmány ülésezett, amelyen dr. Papp Károly főtitkár megemlékezett báró Mednyánszky Dénesről, az utolsó magyar bányagrófról, aki a társulatnak 1851. óta rendes tagja volt és a múlt hét folyamán Bécsben elhunyt.

Más helyett megvert bányász. Pécsről írják lapunknak, hogy Szaboles bányatelepen épületeset történt. Nagy Istvánhoz látogatóba jött Magyar Imre bányamunkás. A két jóbarát időgálni kezdett és beszélgetés közben összeveszett. A gazda kitessékelte vendégét az udvarra. Sötét este volt és Magyar Imre annyira feldühödött a méltatlanságon, hogy az ajtó mellől fölkapott egy baltát és az udvaron álló Puffler Károly bányásznak rontott, akit a sötétben Nagy Imrének vélt. A tévedésből véresre vert bányász, aki sérülése következtében hetekig beteg volt, följelentést tett Magyar ellen. Magyar ittasságával védekezik.

A bányászzenekar nagydobja. Kacsirek János, a mecsekszabolesi zenekar tagja, feljelentést tett a napokban a csendőrségen, hogy egy mulatság alkalmával a Scholtész-féle vendéglőből ellopták a zenekar nagydobját. A csendőrség megállapította, hogy a nagydobot Kónya István vitte el. Kónya tiltakozott az ellen, hogy a nagydobot ellopta volna. Szerinte joga volt elvinni, mert amikor a zenekar megalakult, úgy egyeztek meg, miszerint, ha a zenekar tagjainak többsége kiválik,

akkor a hangszereket is mind magával viheti. A kisebbségnek pedig az őket illető részt kifizetik.

A hontnémeti—selmecebányai vasut. A hontnémet-selmecebányai vasut ügyében Czobor László országgyűlési képviselő újból megsürgette dr. Neumann Rafael budapesti ügyvédet, aki a vasut ügyét vezeti. Neumann értesítette a képviselőt, hogy a vállalkozó mérnökök a hontnémeti-selmecebányai vasut tervein szorgalmasan dolgoznak és hogy ezek előreláthatólag a jövő hó végén teljesen el is készülnek. Ennek megtörténte után a költségvetés el fog készíttetni és az engedélyezési tárgyalás mihamarább fog kérelmeztetni.

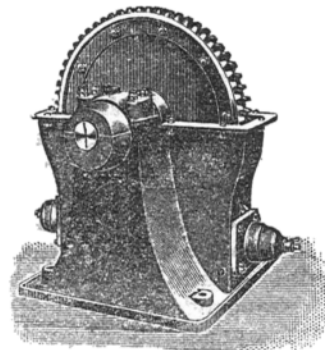
✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

A román nyersolaj kivitel. Románia nyersolaj és termékeinek összkivitele a múlt év első három negyedében 493.148 tonnára emelkedett az elmúlt év hasonló időszakában kivitt 425.065 tonnával szemben. Ebből esik a nyersolajra és az ásványolajra 155.600 tonna (1910: 70.695), destillált és égő petróleumra 248.438 tonna (1910: 255.705) benzínre 88.781 tonna (1910: 98.519) és parafinra 329 tonna (1910: 146). A beviteli országok között első helyen áll Angolország 123.147 tonnával, azután jön Franciaország 94.569 tonnával, Egyiptom 82.228 tonnával, Németország 44.762 tonnával (1910:28.639).

A petróleum kartell. Bécsben, a petróleum-kartellben újabb tárgyalások indultak meg abból a célból, hogy megállapítsák a kartell egyes tagjainak az exporthoz való hozzájárulását. Ha a tárgyalások február 21-ig eredményre nem vezetnek, akkor a kartell a szerződés szerint felbontható.

Zahnradfabrik AUGSBURG

(vormals JOH. RENK A. G.)
AUGSBURG.

(B 2245/53/6)

Szállít minden fajta fogaskerekeket bármilyen formában és nagyságban, különösen komplett gyorsaságmérsékelőt:

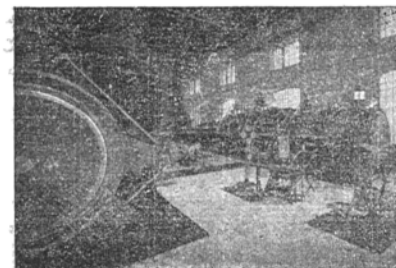
Képviselet:
JOKEI & BACHRACH
mérnöki iroda
Wien, II/1. Gastellezgasse 2

EHRHARDT és SEHMER gépgyára Saarbrücken.

Vezérképviselet: **FLAMM ADOLF**
műszaki irodája és gépészeti berendezések vállalat,
Budapest, II. kerület, Margit Körút 48. szám.

Szállít: bányász-és kohógépeket, Diesel-nyersolaj-motorokat, Centrifugal- és turbo-szivattyukat, gázgenerátorokat, Briquet-sajtókat és dugattyús szivattyukat.

B/3885/614/52.

A Skoda-művek terjesztése. Pilsenből írják: hogy a Skoda-művek új ágyugyárok felállítása céljából 20,000 négyszögölnyi területet vásároltak meg, ölenként 50 korona árban. Erre a területre kerül az új gyártelep. A beruházás céljaira szükséges összeget a vállalat részben saját vagyonából fedezi, egy részét pedig a Creditanstalt vocsátja rendelkezésére.

✂ SZERKESZTŐI ÜZENETEK. ✂

B. F. Nagyvárad. A nagybányai kapitányság hoz tartozik.

A szerkesztésért felelős **Dr. Bischitz Béla.**

Telefon Dux 44. szám.

Alapított 1872.

Táviratok: Thiele Dux Telefon.

Julius Thiele, Ossegg

Furó-, kut- és aknamunkák
vállalata.

(Csehország)

Saját gépgyára furóeszközök
gyártására. ∴

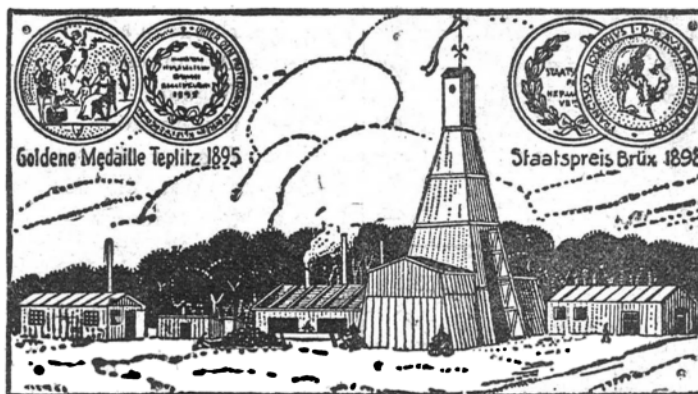
Elvállal furásokat, és
mélyítéseket minden
mélységre akkordban
és rezsimben.

Tökéletes furó- és mélyítő-
berendezések kölcsönzése.

Kitűnő referenciák.

Sok évi tapasztalattal bíró
szakképzett személyzet.

Mély- és csapozófurás.

Kutak ipari célokra,
percenként 10.000 literig
terjedő vizszolgáltatás-
sal, évek óta kipróbált
készülékkel.

A cég eddig több mint 1000
artézi kutat létesített.

„Brossura“ c. művet
(7. kiad.) „Erfahrung
über Bohrungen auf arte-
sische Brunnen“ ingyen
és bértmentve küldi.

Csapozó- és mélyfurás.

Kombinált furás, véső és gyémántkoronával, 150 m. mélységig.

(B/298/371 52)

LÉGKOMPRESSOROK.

Legkorszerűbb új szerkezetek.

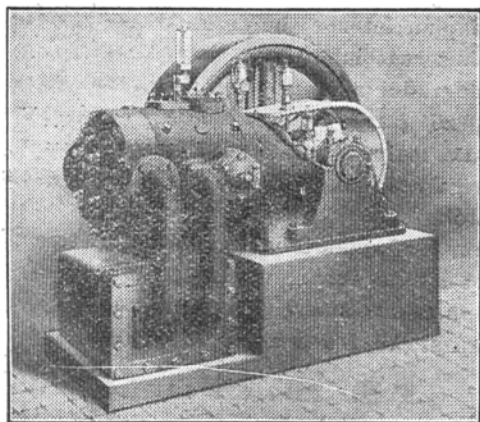
A legnagyobb kihasználás.

A legnagyobb üzembiztonság.

Villamos-üzem!

Gőz-üzem!

Hajtószij-üzem!

Egyfoku, kétfoku és háromfoku kompressio.

Maschinenfabrik **SÜRTH**, G. m. b. H.

SÜRTH a/Rhein.

MÉRNÖKI IRODA:

WIEN, IX, Lichtensteinstrasse 45.

(B. 2836/a. 471/52)

Mindenütt kapható! Nagy üveg K 2.40, közép üveg
:: K 1.20, kis üveg K 0.65 árban. ::

SZULTÁNFORRÁS
BÓR-ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ és ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ és HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.
Megrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és
Kivitel R.-T.-nál, Budapest. — Telefon 162—84.

5834/1911. szám.

(758/1)

Versenyfárgyalási hirdetés.

Alólírott központi igazgatóság a m. kir. állami szénbányáknál az 1912 évben szükséges

kenő-, világító- és tisztítóanyagok szállítására

írásbeli versenyfárgyalást hirdet.

Az évi hozzávetőleges szükséglet a következő:

1. A petrosényi m. kir. kőszénbányahivatal részére bérmentve a petrosényi állomásra szállítva:

Gépolaj	1000 kgr.
Hengerolaj	4000
Turbinaolaj	2100
Vulkánolaj	5000
Dynamoolaj	1500
Transformatorolaj	500
Kőolaj	3000
Benzin (égő)	15000
Tisztító olaj (nyers)	1000
Csillekenőcs	20000
Carbolineum (világos)	5000
Kőszénkátrány	2500
Carbid 15/20 m/m-es	15000
Tisztítópaszta 1/4 kgr-os dobozokban	600 drb.
Tisztítógyapot	2500
Kenderkőcz	2000
Kazánköoldószer	200 "
Csiszoló vászon 00-ás	500 iv
Csiszoló vászon 0-ás	500
Csiszoló vászon 1-es	500
Csiszoló vászon 2-es	500
Csiszoló vászon 3-as	1000
Üvegpapír nagyiv 2-es	100
Üvegpapír nagyiv 2 1/2-es	100
Üvegpapír nagyiv 3-as	100
Üvegpapír nagyiv 4-es	50
Üvegpapír nagyiv 5-ös	50
Üvegpapír nagyiv 6-os	50 "

II. A vrdniki m. kir. kőszénbányahivatal részére bérmentve Vrdnik—Szénrakodó állomásra szállítva

Gépolaj	2000 kgr.
Gőzturbinaolaj	2000
Benzin	8000
Tovotte zsír	400
Kőszénkátrány	2000
Carbid 15/20 mm-es	5000
Tisztító gyapot szines	1500 "
Csiszoló vászon 00-ás	500 iv
Csiszoló vászon 0-ás	500
Csiszoló vászon 1-es	500
Csiszoló vászon 2-es	500
Csiszoló vászon 3-as	500 "

III. A komlói m. kir. kőszénbányahivatal részére bérmentve a komlói állomásra szállítva:

Gépolaj	400 kgr.
Hengerolaj	350
Dynamoolaj	300
Benzin	7000
Csillekenőcs	3000
Faggyu olvasztott	250
Tovotte kenőcs	50
Carbolineum	300
Fakátrány	200
Tisztítógyapot	500 "
Csiszoló vászon 00—1-es	500 iv
Üvegpapír	100 drb

Pályázók fe' hivatnak, hogy magyar nyelven szerkesztett, ivenként 1 koronás okmánybélyeggel ellátott és sértetlen borítékba lezárt ajánlataikat „Ajánlat az 5834/1911. sz. versenyfárgyalási hirdetésben kiírt kenő, világító és tisztító anyagokra“ címmel legkésőbb 1912 évi január hó 29-én délelőtt 10 óráig ezen központi igazgatóság segédhivatali irodájában (I. Vár. Pénzügyminiszterium) adják be.

A nyilvános versenyfárgyaláson,

mely 1912 január 29. d. e. 10 órakor

fog megtartatni, az ajánlattevők vagy azoknak igazolt képviselői jelen lehetnek.

A bánatpénz fejében a szállítási összértéknek 5 %-a (öt százaléka) készpénzben vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban ezen hirdetés számára való hivatkozással a m. kir. állami szénbányák főpénztáránál (M. kir. központi állampénztár, Budapest I. Vár) a főkönyvelőség által előzetesen számfejtendő okmány alapján letétbe helyezendő és a letétjegy az ajánlathoz csatolandó.

Egyéb tudnivalók az ezen hirdetés kiegészítő részét képező általános és különleges feltételekben foglaltaknak, melyek az ajánlat mintájával együtt alulírt igazgatóságnál 2 korona lefizetése ellenében megkaphatók.

Ajánlattevő ajánlatában kijelenteni köteles, hogy az említett feltételekben, valamint az ajánlati mintákban foglaltakat ismeri és magát azoknak alá veti. Budapest, 1911 december hó 29-én.

A m. kir. állami szénbányák központi igazgatósága.

(Utánnnyomás nem díjaztatik.)